

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Doma laukums 8A, Rīga, LV-1939, Latvija, tālr. +371 67221848, e-pasts neplp@neplp.lv, www.neplp.lv

LĒMUMS Nr. 301/1–2 (18012000002622-1)

Rīgā, 2022.gada 11.augustā

Izskatot Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu Padomes (turpmāk – Padome) Monitoringa departamenta 2022.gada 9.augusta Pārbaudes ziņojumu Nr. P/2022/6-6/71 Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Ieva Kalderauska, Padomes locekle Ilva Milzarāja –

konstatē:

[1] Padomes Monitoringa departaments ir veicis elektroniskā plašsaziņas līdzekļa VSIA “Latvijas Televīzija” programmu “LTV7 un “LTV1” pārbaudi par programmas ietvaros 2022.gada 20.jūlijā un 28.jūlijā izplatītā raidījuma “Simt gramu kultūras” atbilstību priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojuma prasībām.

[2] Padomes locekļi ir iepazinušies ar Padomes Monitoringa departamenta 2022.gada 9.augusta pārbaudes ziņojumu Nr. P/2022/6-6/71, kurā tika konstatēts, ka 2022.gada 20.jūlijā programmas “LTV7” un 2022.gada 28.jūlijā programmas “LTV1” ietvaros tika izplatīts raidījums “Simt gramu kultūras”, kurā piedalās arhitekts un uzņēmējs Uldis Pīlēns.

[2.1.] **2022.gada 20.jūlijā un 28.jūlijā** tiek izplatīts raidījums “Simt gramu kultūras”, kurā vispusīgi atspoguļota U. Pīlēna personība, viņa autobiogrāfija, sākot ar bērnību, un kā arī viņš kā profesionālis arhitektūras jomā.

[2.2.] Raidījumā informāciju par sevi galvenokārt izplata pats U. Pīlēns, taču U. Pīlēnu raksturo arī viņa tuvinieki – divi dēli un dzīvesbiedre, kā arī diriģents Imants Resnis un SIA “Enna” direktors Ingus Štībelis, izceļot partijas “Apvienotais saraksts” izvēlēta Ministru prezidenta amata kandidāta personības pozitīvās iezīmes.

[3] Pēc Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā ir pieejamās informācijas Uldis Pīlēns nav 14. Saeimas vēlēšanu deputāta kandidāts no partijas “Apvienotais saraksts”, vienlaikus publiskajā telpā tiek izplatīta informācija par to, ka U. Pīlēns ir partijas “Apvienotais saraksts” izvirzītais Ministru prezidenta amata kandidāts.

[4] Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (turpmāk – EPLL) 24.panta pirmā daļa nosaka: *“Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir brīvi un neatkarīgi programmu un raidījumu veidošanā un izplatīšanā, kā arī savā redakcionālajā darbībā, ciktāl tos neierobežo Latvijas Republikas Satversme, šis likums un citi likumi, valsts tehniskie standarti un Latvijai saistoši*

starptautiskie līgumi.” Tiesību norma nosaka, ka elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir neatkarīgi savā redakcionālajā darbībā, ciktāl tos neierobežo tiesību normas.

Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma (turpmāk – PAL) 1.panta 3.punkts nosaka, ka *“priekšvēlēšanu aģitācija ir “politiskās partijas, politisko partiju apvienības, vēlētāju apvienības vai deputāta kandidāta reklamēšana plašsaziņas līdzekļos vai citādā veidā, ja tā satur tiešu vai netiešu aicinājumu balsot par vai pret kādu politisko partiju, politisko partiju apvienību, vēlētāju apvienību vai deputāta kandidātu.”*

PAL 1.panta 4.punkts nosaka, ka priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir *“laika posms no 120.dienas pirms vēlēšanām līdz vēlēšanu dienai. Ja Saeima ir atlaista vai atsaukta vai republikas pilsētas dome vai novada dome tiek atlaista, vai tiek izsludinātas atkārtotas vēlēšanas, priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir laika posms no vēlēšanu izsludināšanas dienas līdz vēlēšanu dienai.”* Konkrētajā gadījumā, ievērojot Latvijas Republikas Satversmes 11.pantā ir noteikts, ka Saeimas vēlēšanas izdarāmas oktobra mēneša pirmajā sestdienā, tas ir, 2022.gada 1.oktobrī. Līdz ar to priekšvēlēšanu aģitācijas periods Saeimas vēlēšanām sākās 2022.gada 4.jūnijā.

PAL 1.panta 6.punkts nosaka, ka *“slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir “priekšvēlēšanu aģitācija, par kuru saņemta samaksa un kuras apmaksātājs (atlīdzības devējs) pretēji šā likuma noteikumiem nav norādīts.”*

PAL 1.panta 5.punkts nosaka, ka *“samaksa — jebkāda atlīdzība, tai skaitā jebkuri mantiski labumi, pakalpojumi, tiesību nodošana, atbrīvošana no pienākuma, atteikšanās no kādām tiesībām par labu citai personai u.c. (turpmāk arī — maksa).”*

PAL 3.panta pirmā daļa nosaka, ka *“slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir aizliegta.”*

PAL 11.panta “Vispārīgie nosacījumi priekšvēlēšanu aģitācijai elektronisko plašsaziņas līdzekļu televīzijas un radio programmās” astotā daļa nosaka, ka *“pirms katras šajā pantā paredzētās priekšvēlēšanu aģitācijas un uzreiz pēc tās skaidri un nepārprotami paziņojams, kurš aģitācijas veicējs šo priekšvēlēšanu aģitāciju apmaksājis.”*

[5] Kā norādīts KNAB informatīvajā materiālā, tad:

[5.1.] **par priekšvēlēšanu aģitāciju tiek uzskatīta** – *“2) informācija par politiskās partijas vai to apvienības vadošo personu (arī par tādu, kura nekandidē) vai personu, kas asociējas ar politisko partiju vai to apvienību;*

6) informācija, kas slavina vai popularizē, vai, tieši otrādi, kritizē, vai negatīvi izceļ norādītos subjektus;” Konkrētajā gadījumā ir konstatēts, ka elektroniskais plašsaziņas līdzeklis izplata raidījumu, kurā tiek popularizēts partijas “Apvienotais saraksts” izvirzītais Ministru prezidenta amata kandidāts;

[5.2] **viena no slēptas aģitācijas pazīmēm ir** – *“jebkuras formas vai jebkura veida publisks (sabiedrībai pieejams) paziņojums, publikācija vai pasākums, kura nolūks ir veicināt partijas vai deputāta kandidāta popularitāti;”¹* un konkrētajā raidījumā ir konstatēts, ka elektroniskais plašsaziņas līdzeklis izplata raidījumu, kura nolūks ir veicināt partijas izvirzītā Ministru prezidenta amata kandidāta popularitāti un izceltu viņa personības pozitīvās iezīmes. Turklāt arī atbilstoši *“Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes vadlīnijām Elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbībai priekšvēlēšanu aģitācijas laikā”* 3.2. punktā ir noteikts, ka Deputātu kandidāti vai publiski atpazīstami politisko spēku līderi, kuri satura

¹ Pieejams: <https://www.knab.gov.lv/lv/media/141/download> – aplūkots 08.08.2022.

veidošanas jomā nav darba tiesiskajās vai citās līgumiskajās attiecībās ar elektronisko plašsaziņas līdzekli, nedrīkst būt sporta, kultūras un citu notikumu komentētāji. Gadījumā, ja kāda notikuma komentēšanai izvēlēts tieši deputāta kandidāts vai publiski atpazīstams politiskā spēka līderis, šim lēmumam jābūt redakcionāli pamatotam, izvērtējot, kāpēc tieši šī persona ir visatbilstošākā konkrētā notikuma komentēšanai. Nepieciešamības gadījumā elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim jāspēj lēmums pamatot. Tāpat elektroniskā plašsaziņas līdzekļa pienākums ir izvērtēt, vai, gadījumā, ja atbilstošākais konkrētā notikuma komentētājs ir tieši deputāta kandidāts un tam nav iespējams atrast citu aizvietotāju, vai šo konkrēto raidījumu vai epizodi nav iespējams iekļaut programmā pēc priekšvēlēšanu aģitācijas perioda beigām. Lemjot par konkrētā deputātu kandidāta vai publiski atpazīstama politiskā spēka līdera atspoguļošanu priekšvēlēšanu aģitācijas periodā, elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim jāizvērtē šādi kritēriji:

- sabiedriskā interese zināt attiecīgās personas viedokli;
- personas atspoguļojuma intensitāte attiecīgajā raidījumā, kā arī elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmā kopumā;
- nepieciešamība garantēt godīgus dažādu politisko spēku konkurences apstākļus priekšvēlēšanu aģitācijas periodā², taču, Padomes ieskatā, šajā gadījumā nav nodrošināta acīmredzama sabiedriskā interese un personas atspoguļojuma intensitāte attiecīgajā raidījumā, tādejādi pārkāpjot godīgu priekšvēlēšanu aģitācijas nodrošināšanu.

[6] Veicot programmās “LTV7” 2022.gada 20. jūlijā un “LTV1” 2022.gada 28.jūlijā izplatītā raidījuma “Simt gramu kultūras” monitoringu, konstatēts, ka raidījumā Uldis Pīlēns izplata informāciju par sevi gan kā personību, gan profesionāli. Bez tam raidījumos par Uldi Pīlēnu savu viedokli izsaka arī viņa tuvinieki, tas ir, viņa dzīvesbiedre Ilze Freimane, viņa dēli Juris un Mārtiņš Pīlēni, kā arī viņa pažiņas diriģents Imants Resnis un SIA “Enna” direktors Ingus Štībelis. Saskaņā ar *“Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes vadlīnijām Elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbībai priekšvēlēšanu aģitācijas laikā”* ir noteikts, ka par slēptu priekšvēlēšanu aģitāciju tiek uzskatīta arī sabiedrībai nenozīmīgu kandidāta privātās dzīves notikumu atspoguļošana, lai palielinātu konkrētā kandidāta popularitāti.³ Līdz ar to šādas informācijas paušana par iespējamo Ministru prezidenta amata kandidātu iespējams var tikt atzīta par priekšvēlēšanu aģitāciju, tādejādi elektroniskā plašsaziņas līdzekļa pienākums bija norādīt auditorijai, kurš ir šīs aģitācijas apmaksātājs. Ņemot vērā, ka auditorija par to informēta netika, secināms, ka raidījumā saskatāmas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes.

[7] Izvērtējot pārbaudes ziņojumā konstatēto, secināms, ka VSIA “Latvijas Televīzija” programmā “LTV7” 2022.gada 20.jūlijā un programmā “LTV1” 2022.gada 28.jūlijā izplatītajā raidījumā “Simt gramu kultūras” vērojamas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes, tādejādi, iespējams tikusi pārkāpta Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļa.

Padome, ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmo daļu, 35.panta otro daļu un Administratīvās atbildības likuma 116.panta 2.punktu, 117.panta pirmās daļas 1.punktu un 121.pantu,

n o l e m j :

² Pieejams: <https://www.neplp.lv/lv/media/641/download> – aplūkots 11.08.2022.

³ Pieejams: <https://www.neplp.lv/lv/media/641/download> – aplūkots 11.08.2022

- 1. Ierosināt administratīvā pārkāpuma lietu par VSIA „Latvijas Televīzija”, reģ. Nr. 40003080597, darbībā par 2022.gada 20. un 28.jūlijā konstatēto.**
- 2. Piešķirt administratīvā pārkāpuma lietai numuru – 18012000002622.**
- 3. Pieņemto lēmumu paziņot VSIA “Latvijas Televīzija”.**
- 4. Uzdot Padomes Monitoringa departamentam sagatavot visus dokumentus un veikt nepieciešamās darbības administratīvā pārkāpuma lietas vešanai.**
- 5. Atbildīgs par šī lēmuma izpildes kontroli ir Padomes locekle Ieva Kalderauska.**

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 41.panta pirmo daļu pie administratīvās atbildības saucamajai personai ir tiesības iepazīties ar administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem, izdarīt no tiem izrakstus, norakstus un izgatavot kopijas; piedalīties administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanā, sniegt paskaidrojumus; lietot valodu, kurā tā spēj sazināties, kā arī izmantot tulka palīdzību, jo šī persona neprot valodu, kurā notiek administratīvā pārkāpuma process; zināt, par kāda pārkāpuma izdarīšanu tā tiek saukta pie atbildības; izteikt lūgumus; iesniegt pierādījumus un pārsūdzēt administratīvā pārkāpuma lietā pieņemto lēmumu.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 41.panta otro daļu pie atbildības saucamajai personai ir šādi pienākumi: noteiktajā laikā ierasties amatpersonas, augstākas amatpersonas vai tiesas norādītajā vietā; nekavēt un netraucēt administratīvā pārkāpuma procesa norisi; paziņot amatpersonai, augstākai amatpersonai vai tiesai par dzīvesvietas, juridiskās adreses vai elektroniskā pasta adreses maiņu procesa laikā; pārtraukt pārkāpumu, par kuru tā tiek saukta pie atbildības; ievērot piemēroto procesuālo piespiedu līdzekli.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU